

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ « ΤΟ ΣΟΝΕΤΟ »

Εισαγωγή στο είδος του Σονέτου
αξιοποιώντας την Τέχνη και Ψηφιακά εργαλεία

Διδακτική ενότητα: Παραδοσιακή-Μοντέρνα ποίηση

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ

Ταυτότητα Μαθήματος

Τίτλος: Εισαγωγή στο είδος του Σονέτου μέσω της Εικαστικής Τέχνης

Εκπαιδευτική βαθμίδα Γενικό Λύκειο

Μάθημα: Νεοελληνική λογοτεχνία

Διδακτική ενότητα: Παραδοσιακή-Μοντέρνα ποίηση- Το σονέτο

Τάξη: Α΄

Διάρκεια μαθήματος σε διδακτικές ώρες : 2 ώρες

Προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες των μαθητών

- Η γνώση βασικών στοιχείων και όρων για την ποίηση όπως μέτρο, ομοιοκαταληξία, στροφή.
- Χρήση του διαδραστικού πίνακα.
- Βασικές ψηφιακές δεξιότητες.

Μέσα διδασκαλίας Λογισμικά και εφαρμογές

- Διαδραστικός πίνακας: Για την προβολή και ανάλυση του ζωγραφικού πίνακα,
- tablet
- Ψηφιακά εργαλεία

Διδακτική Μέθοδος ή Τεχνική

Artful thinking-έντεχνος συλλογισμός

εκπαιδευτική προσέγγιση που αναπτύχθηκε από το Project Zero του Πανεπιστημίου Harvard και εντάσσει την Τέχνη στη διδασκαλία, αφορά κυρίως παραστατικές τέχνες (ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική), μουσικά και λογοτεχνικά έργα, αποσπάσματα ταινιών

Περιγραφή της μεθόδου

Η τεχνική ενθαρρύνει τους μαθητές να παρατηρούν με προσοχή ένα ερέθισμα (π.χ. εικόνα, έργο τέχνης, βίντεο), να εξωτερικεύουν τις σκέψεις τους και να διατυπώνουν ερωτήσεις, ενεργοποιώντας την κριτική και δημιουργική τους σκέψη. Τα βασικά εργαλεία ονομάζονται **μοτίβα** και οι δραστηριότητες/ερωτήματα που ενθαρρύνουν τους μαθητές να εξετάζουν έργα τέχνης **ρουτίνες σκέψης -Thinking Routines**

Παραδείγματα Μοτίβων Σκέψης (Thinking Routines)

Βλέπω – Σκέφτομαι – Αναρωτιέμαι

Σκέψου – Συζήτησε – Μοιράσου

Σκέφτομαι, Αμφιβάλλω, Εξερευνώ

Παρατηρώ, Επεξεργάζομαι, Ερμηνεύω

Βάζοντας τίτλους

Αρχή-μέση- τέλος

Γιατί επιλέχθηκε η συγκεκριμένη μέθοδος/τεχνική;

Η χρήση εικαστικών έργων στη διδασκαλία της ποίησης βοηθά τον εκπαιδευτικό να:

- εντάξει την **τέχνη**, κυρίως οπτικά έργα, στο πρόγραμμα σπουδών με τρόπο που να ενισχύει την **κριτική** σκέψη και τη μάθηση των μαθητών.
- αναπτύξει την **παρατηρητικότητα**, τη **δημιουργικότητα** και την **καλλιτεχνική έκφραση** τους μέσω της ενασχόλησης με την τέχνη
- βοηθήσει την **κατανόηση** και την **εκτίμηση** των μαθητών για το ποιητικό κείμενο, δημιουργώντας μια **πολυαισθητηριακή μαθησιακή εμπειρία**
- διαχωρίζεται η παρατήρηση από την **ερμηνεία** που συνοδεύεται από **επιχειρήματα** και καθίσταται **βιωματική, στοχαστική διεργασία**
- απαιτεί **φαντασία**, **νοητική** και **συναισθηματική ετοιμότητα** και καλλιέργει πολλά είδη νοημοσύνης

Εφαρμογή στο συγκεκριμένο σενάριο
1ο Μοτίβο :«ΒΛΕΠΩ -ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ-ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ»
Τεχνική Συλλογισμού-Διερεύνησης

Η εισαγωγή στη διδασκαλία του σονέτου ως είδους της παραδοσιακής ποίησης γίνεται με τη χρήση ενός ζωγραφικού πίνακα, ώστε να ενεργοποιηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών και να δημιουργηθούν συνδέσεις μεταξύ της ποίησης και της εικαστικής τέχνης.

Ποια εκπαιδευτική ανάγκη υποστήριξε την επιλογή;

- ❖ ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος για την ποίηση
- ❖ ενίσχυση του προφορικού λόγου και της επιχειρηματολογίας
- ❖ καλλιέργεια της περιέργειας και της αυτενέργειας
- ❖ ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών

Ανταπόκριση στις ανάγκες των μαθητών:

Η μέθοδος ενεργοποίησε όλους τους μαθητές, ανεξάρτητα από το μαθησιακό τους επίπεδο, έδωσε τη δυνατότητα να εκφραστούν αυθεντικά, χωρίς τον φόβο "σωστού-λάθους", θεώρησαν πιο ενδιαφέρον και βιωματικό το μάθημα.

Προστιθέμενη Αξία/Οφέλη από την εφαρμογή:

Ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών, ενθουσιασμός και ενδιαφέρον

Βελτίωση στην ικανότητα σύνθεσης και διατύπωσης σκέψεων

Ανάπτυξη ενσυναίσθησης και συνεργασίας κατά την ανταλλαγή ιδεών, δεξιοτήτων σκέψης, όπως η παρατήρηση, η ερμηνεία, η αναζήτηση προοπτικών και η σύνδεση ιδεών, κατανόηση και την ερμηνεία του κόσμου γύρω τους

Βελτίωση στην ποιότητα των ερωτήσεων και στον τρόπο έκφρασης των σκέψεων

Επαφή με έργα τέχνης και σύνδεση με τα θέματα που διδάσκονται στην τάξη

Βαθύτερη κατανόηση περιεχομένου

Προτάσεις για εφαρμογή από άλλους εκπαιδευτικούς

Ιδανική για εισαγωγή θεμάτων σε μαθήματα όπως

Γλώσσα: ερμηνεία κειμένων ή εικόνων

Ιστορία: ανάλυση ιστορικών φωτογραφιών/τεκμηρίων

Εικαστικά/Καλλιτεχνικά: εμπάθυνση σε έργα τέχνης

Γεωμετρία: πίνακες κυβισμού, με συμμετρικό μοτίβο, γεωμετρικό έργο τέχνης

Μπορεί να αξιοποιηθεί και ψηφιακά (π.χ. μέσω Padlet, Jamboard)

Συνδυάζεται εύκολα με άλλες τεχνικές όπως ή καταιγισμό ιδεών

Δραστηριότητα 1^η

(όλες οι ομάδες-
συζήτηση)

1. Τι βλέπετε στον πίνακα;
(Μορφές, ενδυμασία,
χρώματα, κινήσεις
σώματος, βλέμμα,
περιβάλλον χώρος)

2. Τι νομίζετε ότι
συμβαίνει;
(Γιατί απεικονίζονται έτσι
τα πρόσωπα; Ποιο
συναίσθημα κυριαρχεί;)

3. Τι θα θέλατε να
ρωτήσετε;

«Η Λάουρα και ο ποιητής»
τοιχογραφία στην κατοικία
του Πετράρχη

Λίγα στοιχεία για τον Πετράρχη

- Στην Προβηγκία, το 1327, ο **Πετράρχης** γνώρισε και ερωτεύτηκε με την πρώτη ματιά την εκλεκτή της καρδιάς του, τη **Λάουρα** που αποτέλεσε τη **μούσα** και την έμπνευση του.
- Ο έρωτας του ποιητή προς τη Λάουρα ακόμη κι αν ποτέ δεν βρήκε ανταπόκριση και αποτελεί και θα αποτελεί **πρότυπο του αγνού, άσπιλου και καθαγιασμένου έρωτα**.
- Τα 366 **σονέτα** του Πετράρχη (canzoniere) είναι αφιερωμένα σε αυτή.
- Ο ποιητής ζει και αναπνέει για να **εξυμνεί την ομορφιά και την αρετή** της αγαπημένης του, παρουσιάζοντάς τη σταδιακά ως ένα πλάσμα που δεν ανήκει σ' αυτόν τον κόσμο.
- Ο θάνατος της θα ωθήσει τον ποιητή στην **αποθέωσή** της και θα τον κάνει να ευχηθεί τον θάνατό του, ώστε να μεταβεί στον παράδεισο όπου εκείνη τον περιμένει καρτερικά.

Δραστηριότητα 2^η

- Προσπαθήστε να υποθέσετε **ποια συναισθήματα** θα εξέφραζε ο Πετράρχης σε ένα ποίημα του για τη Λάουρα.
- Καταγράψτε τα **συναισθήματα** σε ένα συνεργατικό πίνακα.

<https://padlet.com/nikolaoutoula15/padlet-6i7u4d35dlavq63a>

ΣΟΝΕΤΟ

Μοιραστείτε ένα συναίσθημα!

ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
πριν ένα μήνα

Φραγκίσκος Πετράρχης

+ Προσθέστε σχόλιο

ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
πριν ένα μήνα

2. Ποιος μιλάει στο ποίημα και ποια συναισθήματα εκφράζει;

+ Προσθέστε σχόλιο

ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
πριν ένα μήνα

1. Ποιο είναι το βασικό θέμα του ποιήματος;

+ Προσθέστε σχόλιο

ΤΟ ΕΙΔΟΣ : ΣΟΝΕΤΟ

Τάχα σε ποιο ουρανό βρήκεν η Φύση
το αγνάρι, για να πλάσει τη θωριά της,
με ιδανική χάρη την ομορφιά της
την αιθέρια στη γη να παραστήσει;

Ποια Νύμφη στις πηγές ή Θεά στη Χτίση
είχε τα ολόξανθα πυκνά μαλλιά της;
και ποια καρδιά τόσες, σαν την καρδιά της,
μυστικές αρετές μπορεί να κλείσει;

Κάλλος θεϊκό στη γη μάταια ζητάει
όποιος το βλέμμα εκείνο δε γνωρίζει
με ποια χάρη σεμνή γλυκοκοιτάζει...

Ο Έρωτας πώς γιατρεύει, πώς κεντρίζει,
δε νιώθει όποιος δεν είδε πώς στενάζει
και πώς μιλεί και πώς χαμογελάει.

Φραγκίσκος Πετράρχης

Α΄ Λυκείου Λογοτεχνία

Δραστηριότητα 3^η

1^η Ομάδα Θέμα

1. Ποια **συναισθήματα** εκφράζει το ποιητικό υποκείμενο στο «Σονέτο»;
2. Ποιο είναι το **θέμα** του ποιήματος;
3. Συνδέεται ο πίνακας με το ποίημα;
4. Ταιριάζουν τα **συναισθήματα** που εκφράζει στο ποίημα το ποιητικό υποκείμενο με αυτά που φανταστήκατε;

2^η Ομάδα Μορφή

Παρατηρήστε στο «Σονέτο» του Πετράρχη :

- Αριθμό **στροφών**,
- Αριθμό **στίχων** σε κάθε στροφή
- Αριθμό **συλλαβών** σε κάθε στίχο
- Ομοιοκαταληξία** στροφής
- Μέτρο**

1^η Ομάδα - Φύλλο αξιολόγησης

Βρασηριότητα

ΤΙΤΛΟΣ: «ΣΟΝΕΤΟ»

Τάχα σε ποιο ουρανό βράζει η Φύση
το αγνάρι, για να πλάσει τη θωριά της,
με ιδανική χάρη την ομορφιά της
την αιθέρια στη γη να παραστήσει;

Ποια Νύμφη στις πηγές ή Θεά στη χτίση
είχε τα ολόξανθα πικνά μαλλιά της;
και ποια καρδιά τόσες, σαν την καρδιά της,
μουστικές αρετές μπορεί να κλείσει;

Κάλλος θεϊκό στη γη μάταια ζητάει
όποιος το βλέμμα εκείνο δε γνωρίζει
με ποια χάρη σεμνή γλυκοκοιτάζει...

Ο Έρωτας πώς γιατρεύει, πώς κεντρίζει,
δε νιώθει όποιος δεν είδε πώς στενάζει
και πώς μιλεί και πώς χαμογελάει

Φραγκίσκος Πετράρχης

1^η Ομάδα

1. Ποια συναισθήματα εκφράζει το ποιητικό υποκείμενο στο «Σονέτο» του Πετράρχη;
.....
2. Ταυρίζουν τα συναισθήματα που εκφράζει στο ποίημα το ποιητικό υποκείμενο με αυτά που φανταστήκατε;
.....
3. Συνδέεται ο πίνακας με το ποίημα;
.....
4. Ποιο είναι το θέμα του ποιήματος;
.....

• Απόκομμα τετραγωνικού σχήματος

Γράψτε ένα δικό σας σονέτο

Σύγχρονος Κόσμος	<i>κοιτά/ ακυφτα</i>
Σε πόλεις φώτων, θορυβώδεις....., ο χρόνος τρέχει δίχως να....., σε οθόνες σκύβουμε....., ζητώντας πρόσωπα.....	ξένες/χαμένες
Η γη <u>βοννά</u> , μα η σιωπή..... ο άνθρωπος ξεχνά να....., πνίγεται η ψυχή του σε σε <u>data</u> , κλικ τη	Παιίδες/ ελπίδες
Κι όμως, στα μάτια ενός παιδιού μα πράξη αγάπης, άδολη....., μας θυμίζει πως υπάρχει.....	Βαριά/φωτιά
Κι όμως, στα μάτια ενός παιδιού μα πράξη αγάπης, άδολη....., μας θυμίζει πως υπάρχει.....	ελπίζει/σκορπίζει
Στον κόσμο αυτόν, γεμάτο υπάρχει χώρος ακόμα για που μάχονται με πίστη και.....	Απλή/διαφυγή

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή - Διδακκλία Σονέτου

A. Κατάλαβα το βασικό νόημα του σονέτου:

- Πλήρως
 Αρκικά
 Ελάχιστα
 Καθόλου

B. Μπορώ να εντοπίσω το κεντρικό θέμα του ποιήματος:

- Ναι Το κεντρικό θέμα είναι.....
 Όχι

Γ. Κατανόησα τη δομή του σονέτου (π.χ. 14 στίχοι, κατανωμή τετραστίχων και τριών):

- Ναι Όχι

Δ. Συμμετείχα ενεργά στη συζήτηση ή και στις δραστηριότητες: Ναι Όχι

Ε. Πώς ενίσωσα κατά την ανάγνωση και ανάλυση του σονέτου:

- Ενδιαφέρον
 Δυσκολία
 Ουδετερότητα
 Άλλο:

5. Συνολική Αυτοαξιολόγηση Βαθμολόγηση την απόδοσή σου από το 1 έως το 5:

1 2 3 4 5

Κατανόηση του ποιήματος

Συμμετοχή στο μάθημα

Προσοπική προσοδότητα

1 2^η Ομάδα - Φύλλο αξιολόγησης

Δραστηριότητα

ΤΙΤΛΟΣ: «ΣΟΝΕΤΟ»

Τάχα σε ποιο ουρανό βροχών η Φύση
το αγνάρι, για να πλάσει τη θωριά της,
με ιδανική χάρη την ομορφιά της
την αιθέρια στη γη να παραστήσει;

Ποια Νύμφη στις πηγές ή Θεά στη Χτίση
είχε τα ολόξανθα πικνά μαλλιά της;
και ποια καρδιά τόσες, σαν την καρδιά της,
μυστικές αρετές μπορεί να κλείσει;

Κάλλος θεϊκό στη γη μάταια ζητάει
όποιος το βλέμμα εκείνο δε γνωρίζει
με ποια χάρη σεμνή γλυκοκοιτάζει...

Ο Έρωτας πώς γιατρεύει, πώς κεντρίζει,
δε νιώθει όποιος δεν είδε πώς στενάζει
και πώς μιλεί και πώς χαμογελάει

Φραγκίσκος Πετράρχης

2^η Ομάδα

Παρατηρήστε στο «Σονέτο» του Πετράρχη:

- Αριθμό στροφών.....
- Αριθμό στίχων σε κάθε στροφή.....
- Αριθμό συλλαβών σε κάθε στίχο.....
- Ομοιοκαταληξία στροφής.....
- Μέτρο.....

Γράψτε ένα δικό σας σονέτο

Σύγχρονος Κόσμος

κοιτά/ σκυφτά

Σε πόλεις φώτων, θορυβώδεις.....,
ο χρόνος τρέχει δίχως να.....,
σε οθόνες σκύβουμε.....,
ζητώντας πρόσωπα.....

ξένες/χαμένες

Η γη βοννά, μα η σιωπή.....
ο άνθρωπος ξεχνά να.....,
πνίγεται η ψυχή του σε
σε data, κλικ τη

Παγίδες / ελπίδες

Βαριά/φωτιά

Κι όμως, στα μάτια ενός παιδιού
μα πράξη αγάπης, άδολη.....,
μας θυμίζει πως υπάρχει.....

ελπίζει /σκορπίζει

αγνότητα /δολιότητα

Στον κόσμο αυτόν, γεμάτο
υπάρχει χώρος ακόμα για
που μάχονται με πίστη και.....

Απλή/διαφυγή

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή - Δοσολογία Σονέτου

A. Κατάλαβε το βασικό νόημα του σονέτου:

- Πλήρως
- Αρκετά
- Ελάχιστα
- Καθόλου

B. Μπορώ να εντοπίσω το κεντρικό θέμα του ποιήματος:

- Ναι Το κεντρικό θέμα είναι.....
- Όχι

Γ. Κατανόησα τη δομή του σονέτου (π.χ. 14 στίχοι, κατανόησα τετραστιχίον και τριών):

- Ναι Όχι

Δ. Συμμετείχα ενεργά στη συζήτηση ή/και στις δραστηριότητες: Ναι Όχι

Ε. Πώς ένιωσα κατά την ανάγνωση και ανάλυση του σονέτου:

- Ενδιαφέρον
- Δοσολογία
- Ουδέτερο/α
- Άλλο:

Σ. Συνολική Αυτοαξιολόγηση Βαθμολογία την απόδοσή σου από το 1 έως το 5:

1 2 3 4 5

Κατανόηση του ποιήματος

Συμμετοχή στο μάθημα

Προσωπική προσπάθεια

3^η Ομάδα Σύγκριση σονέτων.

Μορφικά στοιχεία

1. Παρατηρήστε αν το σονέτο του Κ. Γ. Καρυωτάκη μοιάζει με το «Σονέτο» του Πετράρχη;
2. Ποια θέματα αποτυπώνονται στο ποίημα; Μοιάζουν με αυτά στο σονέτο» του Πετράρχη;

Κ. Γ. Καρυωτάκης [Είμαστε κάτι...]

Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες
κιθάρες. Ο άνεμος, όταν περνάει,
στίχους, ήχους παράφωνους ξυπνάει
στις χορδές που κρέμονται σαν καδένες.*

Είμαστε κάτι απίστευτες* αντένες.
Υψώνονται σα δάχτυλα στα χάη,
στην κορυφή τους τ' άπειρο αντηχάει,
μα γρήγορα θα πέσουνε σπασμένες.

Είμαστε κάτι διάχυτες αισθήσεις,
χωρίς ελπίδα να συγκεντρωθούμε.
Στα νεύρα μας μπερδεύεται όλη η φύσις.

Στο σώμα, στην ενθύμηση πονούμε.
Μας διώχνουνε τα πράγματα, κι η ποίησις
είναι το καταφύγιο που φθονούμε.

*αλυσίδες

*κεραίες

3^η Ομάδα - Φύλλο αξιολόγησης

Δραστηριότητα

Κ. Γ. Καρυωτάκης (Είμαστε κάτι...)

Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες κιθάρες. Ο άνεμος, όταν περνάει, στίχους, ήχους παράφρονους ξυπνάει στις χορδές που κρέμονται σαν καδένες*.

Είμαστε κάτι απίστευτες* αντένες. Υψώνονται σα δάχτυλα στα χέρια, στην κορυφή τους τ' άπειρο αγγελιάζει, μα γρήγορα θα πέσουνε σπασμένες

Είμαστε κάτι διάχυτες αισθήσεις, χωρίς ελιτίδα να συγκεντρωθούμε. Στα νεύρα μας μετρεύεται όλη η φύσις.

Στο σώμα, στην ενθύμηση πουνούμε. Μας διώχνουνε τα πράγματα, κι η πρώιας είναι το καταφύγιο που φθονούμε.

*ωλοϊδίες *κεραίες

1. Παρατηρήστε αν το σονέτο του Κ. Γ. Καρυωτάκη μοιάζει με το «Σονέτο» του Πετράρχη;

.....

2. Ποια συναισθήματα - θέματα αποτυπώνονται στο ποίημα; Μοιάζουν με αυτά στο σονέτο του Πετράρχη;

.....

.....

Φραγκίσκος Πετράρχης Σονέτο

Τάχα σε ποιο ουρανό βρήκαν η Φύση
το αγνάρι, για να πλάσει τη θωριά της,
με ιδανική χάρη την ομορφιά της
την αιθέρια στη γη να παραστήσει;

Ποια Νύμφη στις πηγές ή θεά στη Χτίση
είχε τα ολόξανθα πυκνά μαλλιά της;
και ποια καρδιά τόσες, σαν την καρδιά
της,
μυστικές αρετές μπορεί να κλείσει;

Κάλλος θεϊκό στη γη μάταια ζητάει
όποιος το βλέμμα εκείνο δε γνωρίζει
με ποια χάρη σημνή γλυκοκοιτάζει...

Ο Έρωτας πώς γιατρεύει, πώς κεντρίζει,
δε νιώθει όποιος δεν είδε πώς στενάζει
και πώς μιλεί και πώς χαμογελάει

Γράψτε ένα δικό σας σονέτο

Σύγχρονος Κόσμος	<u>κοιτά/ σκυφτά</u>
Σε πόλεις φώτων, θορυβώδεις....., ο χρόνος τρέχει δίχως να....., σε οθόνες σκύβουμε....., ζητώντας πρόσωπα.....	<u>ξένες/χαμένες</u>
Η γη <u>βογγά</u> , μα η σιωπή..... · ο άνθρωπος ξεχνά να....., πνίγεται η ψυχή του σε σε <u>data</u> , κλικ τη	<u>Παιίδες / ελπίδες</u> <u>Βαριά/φωτιά</u>
Κι όμως, στα μάτια ενός παιδιού για πράξη αγάπης, <u>άδολη</u>, μας θυμίζει πως υπάρχει.....	ελπίζει /σκορπίζει αγνότητα /δολιότητα
Στον κόσμο αυτόν, γεμάτο υπάρχει χώρος ακόμα για που μάχονται με πίστη και.....	<u>Απλή/διαφυγή</u>

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή - Διδακτικό Σονέτο

A. Κατάλαβε το βασικό νόημα του σονέτου:

Πόλυς
 Αρκετά
 Ελάχιστα
 Καθόλου

B. Μπορεί να εντοπίσει το κεντρικό θέμα του ποιήματος:

Ναι Το κεντρικό θέμα είναι.....
 Όχι

Γ. Κατανοεί τη δομή του σονέτου (π.χ. 14 στίχοι, κατανομή τετραστίχων και τριών):

Ναι Όχι

Δ. Συμμετέχει ενεργά στη συζήτηση ή και στις δραστηριότητες: Ναι Όχι

Ε. Πώς έννοια κατά την ανάλυση και ανάλυση του σονέτου:

Ενδιαφέρον
 Δυσκολία
 Ουδέτερο
 Άλλη:

5. Συνολική Αυτοαξιολόγηση βαθμολογία την απόδοσή σου από το 1 έως το 5:

1 2 3 4 5

Κατανόηση του ποιήματος

Συμμετοχή στο μάθημα

Προσωπική προσπάθεια

4^η Ομάδα

Παραδοσιακή και μοντέρνα ποίηση

Τα μορφικά χαρακτηριστικά της μοντέρνας ποίησης :

- ❖ ελεύθερος στίχος,
- ❖ τονικότητα αντί του σταθερά επαναλαμβανόμενου ποιητικού μέτρου,
- ❖ απουσία ομοιοκαταληξιών ή σκόρπιες ομοιοκαταληξίες, στροφικές ενότητες με διαφορετικό αριθμό στίχων,
- ❖ απουσία ισοσυλλαβίας μεταξύ των στίχων

1. Εντοπίζετε κάποια απο αυτά τα χαρακτηριστικά στο «Σονέτο»; Σε ποια κατηγορία ανήκει το σονέτο γενικά ως είδος;

2. Ποια είναι τα μορφικά χαρακτηριστικά της παραδοσιακής ποίησης ; Καταγράψτε τα.

4^η Ομάδα - Φύλλο αξιολόγησης

Δραστηριότητα

ΤΙΤΛΟΣ: «ΣΟΝΕΤΟ»

Τάχα σε ποιο ουρανό βρήκαχ η Φύση
το αγνάρι, για να πλάσει τη θωριά της,
με ιδανική χάρη την ομορφιά της
την αιθέρια στη γη να παραστήσει;

Ποια Νύμφη στις πηγές ή Θεά στη Χτίση
είχε τα ολόξανθα πυκνά μαλλιά της;
και ποια καρδιά τόσες, σαν την καρδιά της,
μυστικές αρετές μπορεί να κλείσει;

Κάλλος θεικό στη γη μάταια ζητάει
όποιος το βλέμμα εκείνο δε γνωρίζει
με ποια χάρη σεμνή γλυκοκοιτάζει...

Ο Έρωτας πώς γιατρεύει, πώς κεντρίζει,
δε νιώθει όποιος δεν είδε πώς στενάζει
και πώς μιλεί και πώς χαμογελάει

Φραγκίσκος Πετράρχης

ΤΑ ΜΟΡΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΟΝΤΕΡΝΑΣ ΠΟΙΗΣΗΣ :

ελεύθερος στίχος,

τονικότητα αντί του σταθερά επαναλαμβανόμενου ποιητικού μέτρου,

απουσία ομοιοκαταληξιών ή σκόρπιες ομοιοκαταληξίες, στροφικές ενότητες με διαφορετικό αριθμό στίχων,

❖ απουσία ισοσυλλαβίας μεταξύ των στίχων

1. Ποια εντοπίζετε στο «Σόνετο»; Σε ποια κατηγορία ανήκει το σονέτο γενικά ως είδος;

.....
.....

2. Ποια είναι τα μορφικά χαρακτηριστικά της παραδοσιακής ποίησης; Καταγράψτε τα.

.....
.....

Γράψτε ένα δικό σας σονέτο

Σύγχρονος Κόσμος

κοιτά/σκυφτα

Σε πόλεις φώτων, θορυβώδεις.....,
ο χρόνος τρέχει δίχως να.....,
σε οθόνες σκύβουμε.....,
ζητώντας πρόσωπα.....

ξένες/χαμένες

Η γη βοννά, μα η σιωπή..... ·
ο άνθρωπος ξεχνά να.....,
πνίγεται η ψυχή του σε
σε data, κλικ τη

Παγίδες /ελπίδες

Βαριά/φωτιά

Κι όμως, στα μάτια ενός παιδιού
μα πράξη αγάπης, άδολη.....,
μας θυμίζει πως υπάρχει.....

ελπίζει/σκορπίζει

αγνότητα /δολιότητα

Στον κόσμο αυτόν, γεμάτο
υπάρχει χώρος ακόμα για
που μάχονται με πίστη και.....

Απλή/διαφυγή

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή - Διδασκαλία Σονέτου

A. Κατάλαβα το βασικό νόημα του σονέτου:

- Πλήρως
 Αρκετά
 Ελάχιστα
 Καθόλου

B. Μπορώ να εντοπίσω το κεντρικό θέμα του ποιήματος:

- Ναι Το κεντρικό θέμα είναι.....
 Όχι

Γ. Κατανόησα τη δομή του σονέτου (π.χ. 14 στίχοι, κατανομή τετραστίχων και τριών):

- Ναι Όχι

Δ. Συμμετείχα ενεργά στη συζήτηση ή/και στις δραστηριότητες: Ναι Όχι

Ε. Πώς ένιωσα κατά την ανόγνωση και ανάλυση του σονέτου:

- Ενδιαφέρον
 Δυσκολία
 Ουδενότερα
 Άλλο:

5. Συνολική Αυτοαξιολόγηση Βαθμολόγηση: ην απόδοσή σου από το 1 έως το 5:

1 2 3 4 5

Κατανόηση του ποιήματος:

Συμμετοχή στο μάθημα:

Προσωπική προσπάθεια:

Δραστηριότητα 4^η κοινή για όλες οι ομάδες

Δημιουργική γραφή

Τώρα μπορείτε να επιχειρήσετε να γράψετε ένα δικό σας σονέτο. Σε αυτή τη φάση οι μαθητές μπορούν να παράγουν τον προσωπικό τους λόγο είτε ομαδικά είτε ατομικά.

Μπορούν :

- να γράψουν ένα σύντομο κείμενο (**άρθρο, διήγημα**) για το νεοελληνικό σονέτο
- να μετατρέψουν ένα **σονέτο σε φανταστικό κείμενο** με αφήγηση
- να αναδιαμορφώσουν το αγαπημένο τους **τραγούδι σε σονέτο**.
- να εστιάσουν σε ένα θέμα π.χ. σχολείο και να δημιουργήσουν μια **τράπεζα λέξεων** που ομοιοκαταληκτούν και να συνθέσουν σονέτα αντλώντας λέξεις από την τράπεζα λέξεων.

★ **Δίνονται οι οδηγίες:** Στα δύο πρώτα τετράστιχα παρουσιάζεται ένα πρόβλημα ή μία κατάσταση και στα δύο τρίστιχα που ακολουθούν η λύση του προβλήματος ή η κορύφωση της κατάστασης. Επίσης, μπορούμε να θέσουμε στα τετράστιχα ένα ερώτημα και μετά να το απαντήσουμε όμως καλό θα είναι πάντοτε να υπάρχει αντίθεση ώστε να γίνεται αισθητή [σε νοηματικό επίπεδο] η μεταπήδηση από τα τετράστιχα στα τρίστιχα. Για να πετύχουμε αυτή την εναλλαγή πρέπει να δώσουμε έμφαση και προσοχή στον κρίσιμο ένατο στίχο όπου εκεί είναι έξυπνο να αλλάζουμε κάθε φορά τόνο, διάθεση αλλά και το ύφος των λέξεων μας.

Α' Λυκείου Λογοτεχνία

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΝΕΤΟ

1.

- ✓ Το Σονέτο, «τραγουδάκι», είναι ένα ποιητικό είδος που προέρχεται από την Ιταλία. Πρωτοεμφανίζεται στη Σικελία τον 13^ο αιώνα, καταπιάνονται μαζί του μεγάλοι ποιητές όπως ο Αλιγκέρι Δάντης και ο Πετράρχης.
- ✓ Θεωρείται ένα από τα πιο όμορφα αλλά και δύσκολα ποιητικά είδη.
- ✓ Αποτυπώνει τα αισθήματα και τις σκέψεις με ρίμες, στίχους και στροφές που αποπνέει μελωδία και μουσικότητα.
- ✓ Περίπου μέχρι τις απαρχές του εικοστού αιώνα ακολουθούσε μία συγκεκριμένη φόρμα όμως αργότερα παρατηρήθηκαν μεταβολές, τροποποιήσεις και νέοι συνδυασμοί.
- ✓ Κάποιοι αποκαλούν το Σονέτο και «Δεκατετράστιχο» επειδή το άθροισμα των στίχων του δεν ξεπερνάει ποτέ τις δεκατέσσερις αράδες.

Δημιουργική γραφή

Τώρα μπορείτε να επιχειρήσετε να γράψετε το δικό σας σονέτο.

Σύγχρονος Κόσμος

Σε πόλεις φώτων, θορυβώδεις.....,
ο χρόνος τρέχει δίχως να.....,
σε οθόνες σκύβουμε.....,
ζητώντας πρόσωπα.....

κοιτά/ σκυφτά

ξένες/ χαμένες

αχτίδα / ελπίδα

Η γη βογγά, μα η σιωπή.....
ο άνθρωπος ξεχνά να.....,
πνίγεται η ψυχή του σε
σε data, κλικ τη

βαριά/ φωτιά

ελπίζει /σκορπίζει

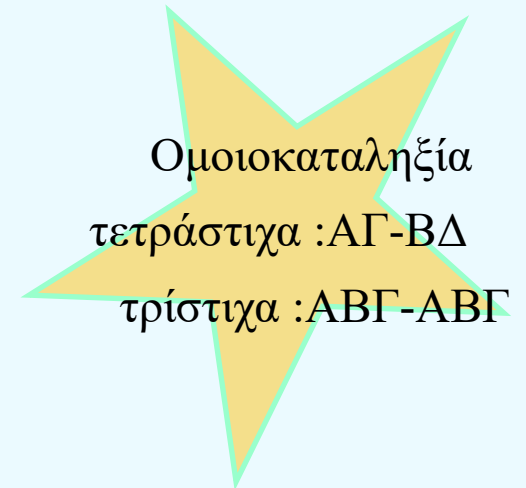
Κι όμως, στα μάτια
μια πράξη αγάπης, άδολη,.....,
μας θυμίζει πως υπάρχει φωτός

αγνότητα /δολιότητα

Στον κόσμο αυτόν, γεμάτο
υπάρχει χώρος ακόμα για
αν μάχεσαι με πίστη και.....

απλή/ διαφυγή

Α' Λυκείου Λογοτεχνία

Δραστηριότητα 5^η κοινή για όλες οι ομάδες

Αξιολόγηση και Ανατροφοδότηση.

“Τι κρατάω από αυτό το σονέτο σήμερα;”

Ακολουθεί διαδραστικό Κουίζ για την κατανόηση των βασικών στοιχείων του σονέτου.

<https://view.genially.com/67d7270cf06ad416f1556c91/interactive-content-soneto>

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή

Φύλλο Αυτοαξιολόγησης Μαθητή – Διδασκαλία Σονέτου

A. Κατάλαβα το βασικό νόημα του σονέτου:

- Πλήρως
- Αρκετά
- Ελάχιστα
- Καθόλου

B. Μπορώ να εντοπίσω το κεντρικό θέμα του ποιήματος:

- Ναι Το κεντρικό θέμα είναι.....
- Όχι

Γ. Κατανόησα τη δομή του σονέτου (π.χ. 14 στίχοι, κατανομή τετραστίχων και τριών):

- Ναι Όχι

Δ. Συμμετείχα ενεργά στη συζήτηση ή/και στις δραστηριότητες: Ναι Όχι

Ε. Πώς ένιωσα κατά την ανάγνωση και ανάλυση του σονέτου;

- Ενδιαφέρον
- Δυσκολία
- Ουδετερότητα
- Άλλο: _____

5. Συνολική Αυτοαξιολόγηση Βαθμολόγησε την απόδοσή σου από το 1 έως το 5:

1 2 3 4 5

Κατανόηση του ποιήματος

Συμμετοχή στο μάθημα

Προσωπική προσπάθεια

soneto

MONDRIAN QUIZ

Start

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ,<http://georgakas.lit.auth.gr> > dimodis

Η Πύλη για την ελληνική γλώσσα <https://www.greek-language.gr> ,

Ιστορία Νεοελ.Λογοτεχνίας Ο.Ε.Δ.Β

<https://www.poeticanet.gr> > elliniko-soneto Περιοδικό για την ποίηση και τη ...

Φραντζή Άντεια – Το ελληνικό σονέτο -2021

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias_A-Lykeiou_html-empl/indexF2.html

<https://program.ert.gr/details.asp?pid=3732245&chid=11>

https://users.sch.gr/ipap/Ellinikos_Politismos/logotexnia/ly1-088

<https://www.youtube.com/>.

https://archeia.moec.gov.cy/sm/924/artfull_thinking.pdf

https://blogs.sch.gr/14dimiliou/files/2024/12/2024-12-04_EntexnosSyllogismos.pdf

<https://pz.harvard.edu/projects/artful-thinking>

